

Ikäinstituutti

KORONAPANDEMIA JA IÄKKÄIDEN HYVINVOINTI

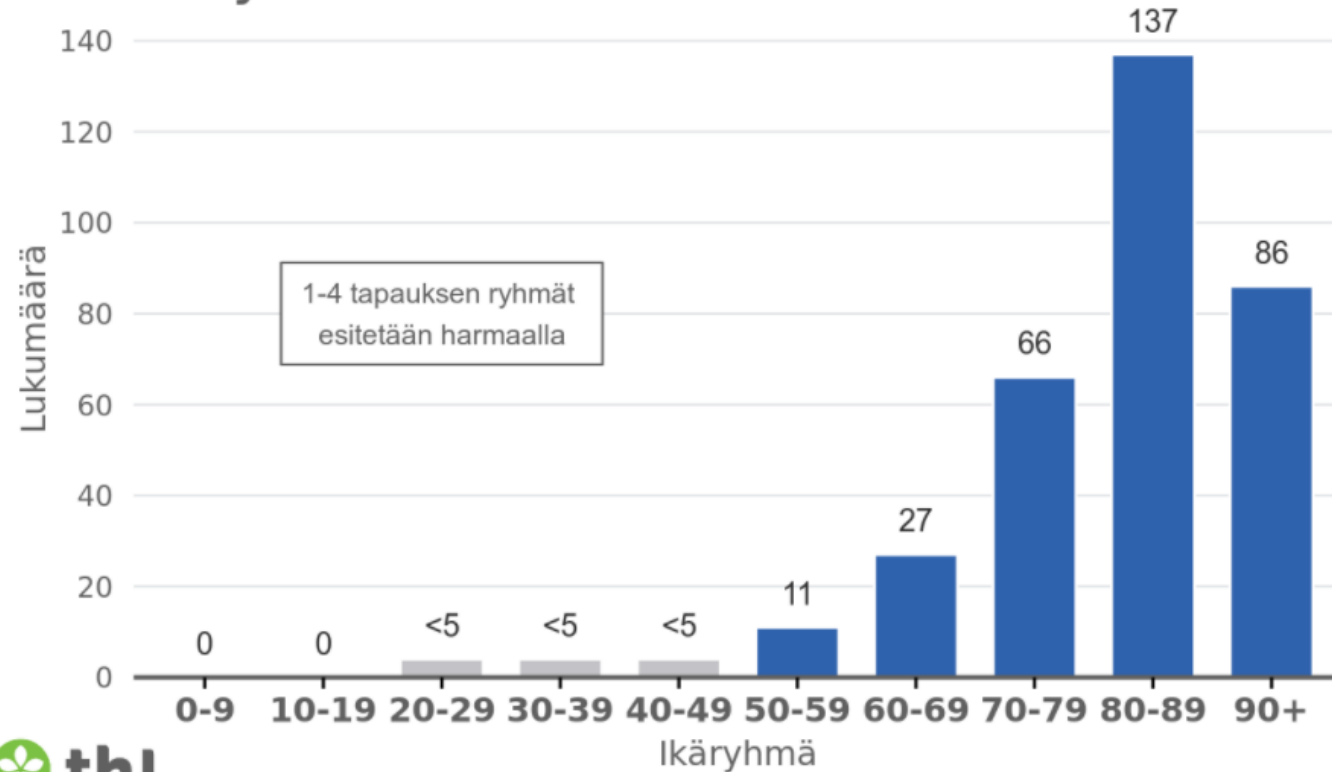
ETENEN KESÄSEMINAARI 2020

PÄIVI TOPO

Covid19-rajoitusten vaikutukset riippuvat kunkin iäkkään lähtötilanteesta

- 🦠 Karanteenisuositus kaikille +70-vuotialle. Suosituksesta viestitettiin epäselvästi: moni sulkeutui kokonaan kodin seinien sisälle.
- 🦠 Valtaosa kohtasi karanteenin varsin hyväkuntoisena: fyysinen, psyykkinen ja kognitiivinen toimintakyky ensimmäisen tutkimustiedon mukaan laskenut, mutta vähemmän kuin odotettiin (Agnes seurantatutkimus, Jyväskylän yliopisto, T. Rantanen, suullinen tieto).
- 🦠 Mikäli noudatti rajoituksia, kasvoi yli 70-vuotiaiden riippuvuus muiden avusta
- 🦠 Hoivakodeissa tartuntariski suurin ja kuolleisuus koronaan suurinta

Koronavirustautiin liittyvät kuolemantapaukset ikäryhmittäin

Kotihoidon tarvetta yhä useammalla iäkkäällä

- 🕒 Koronarajoitukset ovat vaikuttaneet erityisesti niihin iäkkäisiin, joiden liikkumiskyky oli jo valmiiksi varsin heikko.
- 🕒 THL:n FinTerveys-aineiston perusteella, voidaan arvioida että korona-aika kasvatti niiden iäkkäiden määrää, joiden kohdalla kriteerit kotihoidolle voisivat täyttyä lähes 50 000 henkilöllä.
<https://kuntalehti.fi/kolumnit/katja-borodulinin-kolumni-iakkaat-tarvitsevat-liikunta-ja-ulkoilumahdollisuuksia/>
- 🕒 Arviossa mukana vain fyysisen toimintakyvyn lasku. Kun mukana myös kognitiivisen toimintakyvyn muutokset, on luku suurempi: 80 000 iäkästä riskissä itsenäisen elämän suhteen (T Rantanen 2020).
- 🕒 Nykyisin kotihoidon asiakkaita on n. 62 000.
- 🕒 Kotihoito ei pysty vastaamaan näin suureen asiakasmäärän kasvuun, vaan avun saanti jää läheisten varaan ja iso osa ei hae kotihoitoa.

Sosiaalihuollon
vanhuspalvelut
meinasivat
unohtua
päättäjiltä.
Laitosvalta nosti
päättään.

- ☞ Suojavarusteet viikkojen viiveellä hoivakoteihin ja kotihoitoon
- ☞ Ohjeistukset rajoituksista epäselviä ja antoivat paljon tilaa paikalliselle tulkinnalle. Paikoin ylilyönnejä rajoituksissa. *Itsemääräämislaki olisi voinut selkiyttää tilannetta.*
- ☞ Osa iäkkäistä asiakkaista suljettiin kokonaan muilta kontakteilta kuin vanhuspalveluiden työntekijöiltä. Hoivakodeissa rajoitetaan edelleen läheisten vierailuja.
- ☞ Kuntouttava toiminta suljettiin monin paikoin kokonaan (esim. päivätoiminta, fysioterapia, liikunnallinen kuntoutus)
- ☞ Korosta johtuvia kuolemantapauksia kasaantunut joihinkin hoivakoteihin.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen entistä tärkeämpää, mutta resurssit siihen entistä vähäisemmät (Kunnat, Veikkaus)

- 🐞 läkkäiden avohoidon palveluiden käytössä voimakas lasku
- 🐞 Monet järjestöjen harraste- ym.ryhmät tauolla edelleen
- 🐞 Eriarvoisuuden kasvu
- 🐞 Hoito- ja hoivakuluissa entistä jyrkempi kasvu?
- 🐞 Läheisten rooli entistä suuremmaksi apua tarvitsevilla kotona asuvilla
- 🐞 Järjestöt onnistuivat tavoittamaan yllättävän monet
- 🐞 Kotiin jääminen ahdisti osaa yli voimien
- 🐞 Monen digitaidot kohenivat
- 🐞 Auttamisen halua on ollut paljon, mutta kuka haluaa olla autettava?

Ikäsyrrjintä koronapandemian aikana
ja jälkeen niin suuri ongelma, että
siitä varoitti jopa
YK:n pääsihteeri

<https://www.youtube.com/watch?v=GDEchni3k5s>

